

**EMISIE PRI VÝROBE ELEKTRINY NA SLOVENSKU
KLESAJÚ, V EÚ PATRÍME MEDZI NAJLEPŠÍCH**

Emisie oxidu uhličitého (CO₂) pri výrobe elektriny na Slovensku klesli v minulom roku prvýkrát pod hranicu 100 gramov na kilowatt vyrobenej energie. V tomto ukazovateli sme na 4. mieste v EÚ za Fínskom, Švédskom a Francúzskom (Graf 1).

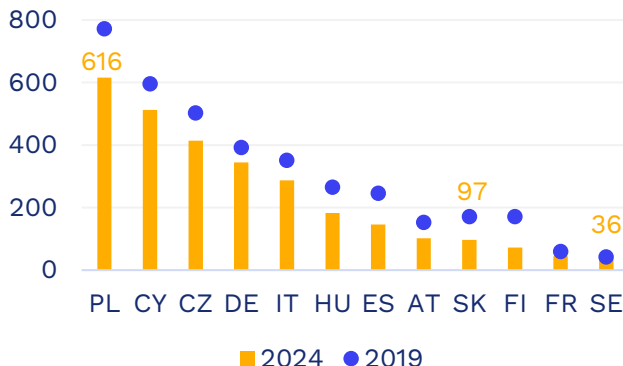
- Ešte pred piatimi rokmi bola intenzita emisií CO₂ na Slovensku na úrovni 177 g na kilowatt. Pokles sa zintenzívnil najmä v ostatných dvoch rokoch. Je to vďaka odstaveniu uhoľných elektrární v Novákoch a Vojanoch, a spusteniu 3. reaktora v Mochovciach.
- Z hľadiska emisií v energetike je z regiónu najlepšie Slovensko a Rakúsko. Najvyššie emisie má Poľsko s veľkým podielom tepelných elektrární (Graf 2).
- Z veľkých emisných výrobcov elektriny zostáva v prevádzke Slovnaft a U.S. Steel, či plynová elektrárňa v Malženiciach, ktorá plní dôležitú úlohu pri regulácii dodávok elektriny a stabilizácii siete.
- V roku 2026 je plánované spustenie štvrtého jadrového bloku v Mochovciach, čo by mohlo znížiť mieru emisií na 85 g CO₂ na kilowatt.
- Zvýšenie výroby čistej a stabilnej elektriny vytvára predpoklady na jej vývoz a tiež na prilákanie investorov s energeticky náročnou prevádzkou, napríklad dátové centrá, výrobcov polovodičov, či batérií. Príležitosťou je tiež výroba zeleného vodíka využiteľného pri produkcii hnojív a ako ekologické alternatívne palivo k zemného plynu.

**OBJEM ELEKTRINY VYROBENEJ Z JADRA V EÚ
MEDZIROČNE STÚPOL, NAJVIAC VO FÍNSKU**

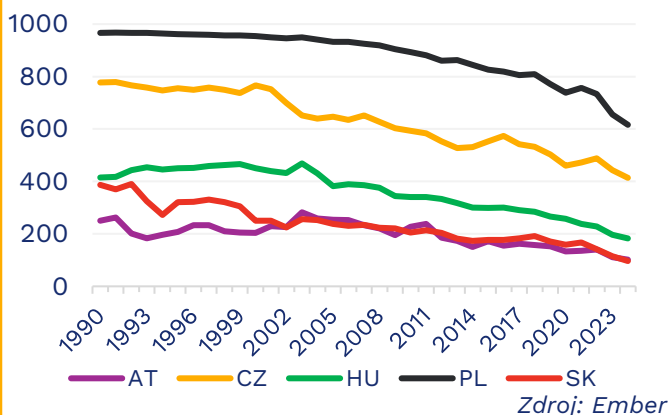
Výroba elektriny z jadra medzi rokmi 2022 a 2023 najviac stúpila vo Fínsku (o 35,4 %). Za ním nasleduje Slovensko (15,2 %) a Francúzsko (14,7 %). Podľa Eurostatu stúpila aj v celej EÚ takmer o 2 % (Graf 3).

- Fínsko za nárast v roku 2023 vďaka spusteniu tretieho reaktora v jadrovej elektrárni Olkiluoto. Na Slovensku dosiahol tretí blok v Mochovciach plný výkon v septembri 2023. Francúzsko predvlani dokončilo opravy viacerých reaktorov.
- Najväčší prepád vo výrobe elektriny z jadra (-79 %) malo Nemecko, ktoré v apríli 2023 vyplo posledné tri jadrové reaktory. Za pokles v Belgicku (-25 %) môže odstavenie druhého bloku elektrárne Tihange.
- Z hľadiska podielu jadra na energetickom mixe pri výrobe elektriny v roku 2023 naďalej viedlo Francúzsko (64 %) a Slovensko (61%). Po spustení štvrtého bloku v jadrovej elektrárni Mochovce by u nás podiel jadra mal prekonať 70 %.
- Ostatné štáty sú pod úrovňou 50 %. V rokoch 2022 a 2023 sa vyše pätina elektriny v EÚ vyrobila z jadra.

Graf 1: Intenzita emisií CO₂ na kW vyrobenej elektriny vo vybraných štátoch (g/kW)

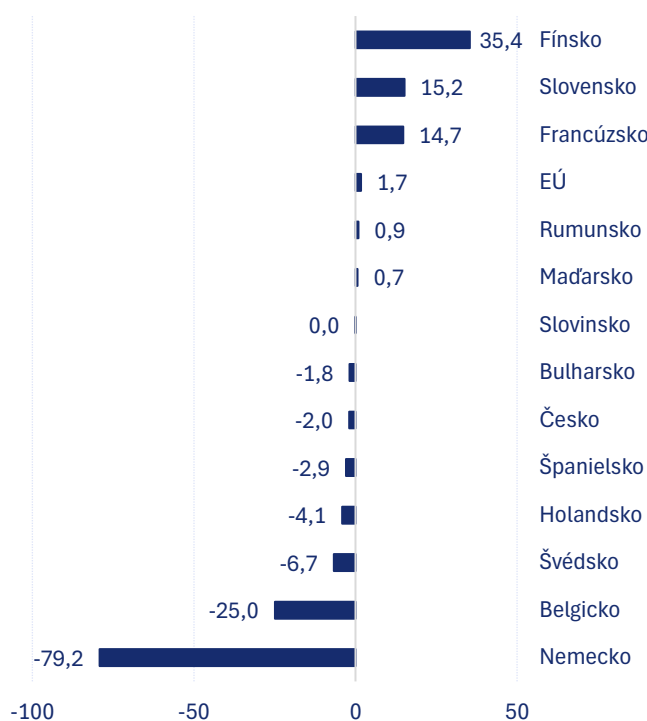

Graf 2: Vývoj Intenzity emisií CO₂ na kW vyrobenej elektriny v okolitých štátoch (g/kW)

Zdroj: Ember

Graf 3: Medziročná zmena v objeme vyrobenej elektriny z jadra (% , 2022-2023)

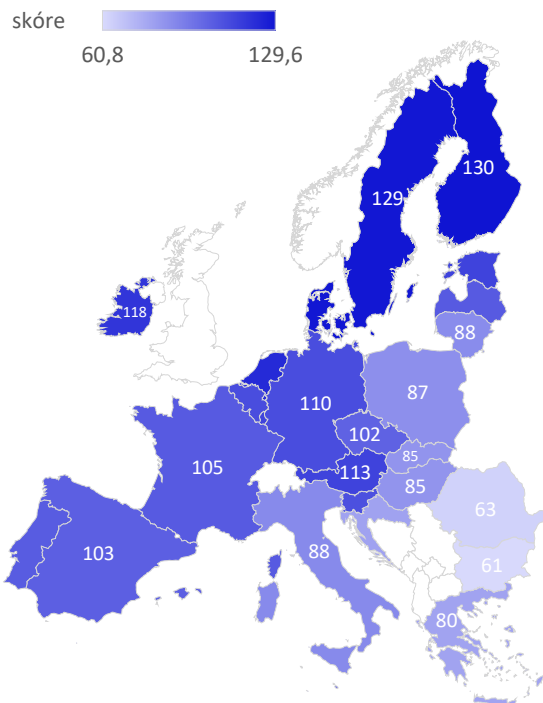

V INDEXE SOCIÁLNEHO POKROKU SÚ ŠTÁTY V4 PODPRIEMERNÉ, VÝNIMKOU JE ČESKO

Slovensko sa vlani v európskom Indexe sociálneho pokroku (EU SPI) umiestnilo so skóre 84,8 pod priemerom EÚ (100). Podobné skóre malo Poľsko aj Maďarsko. Z V4 dosiahlo nadpriemerný výsledok len Česko so skóre 102,3.

- Index meria spoločenský rozvoj štátov nezávisle na ekonomických ukazovateľoch v troch hlavných kategóriách: základné potreby, základy blahobytu a príležitosti. S veľkým nárastom pred priemerom EÚ vedú severské štáty. Na posledných dvoch priečkach so skóre nižším ako 65 je Rumunsko a Bulharsko (Kartogram 1).
- Skóre Slovenska sa od roku 2016 mierne zlepšuje. K úrovni priemeru EÚ sme najbližšie v kategórii základných ľudských potrieb a v oblasti kvality životného prostredia. Najviac priestoru na zlepšenie máme v kategórii príležitostí, konkrétne v oblasti inklúzie (tolerancia voči menšinám) či posilnenia dôvery vo verejné inštitúcie. Z regionálneho pohľadu dosiahol na Slovensku najvyššie skóre Bratislavský kraj (98,6), čo je však stále európsky podpriemer.
- V celosvetovom rebríčku je Slovensko aktuálne zo 170 štátov na 34. mieste, čím si oproti roku 2016 polepšilo o dve priečky.

Kartogram 1: Index sociálneho pokroku v EÚ, 2024 (EÚ = 100)

Zdroj: Európska komisia

SLOVENSKO SI UDRŽALO PODIEL BANKROTOV FIRIEM NA ÚROVNI ROKU 2023

V roku 2024 sa podiel nových podnikov v EÚ mierne zvýšil, no bankroty rástli výraznejšie. Slovensko patrilo k lídrom v registráciách podnikov.

- Podľa Eurostatu sa podiel sezónne neupravených nových registrácií podnikov v EÚ v roku 2024 zvýšil takmer o 2 % oproti roku 2023. Na Slovensku nárast dosiahol 16 %, čo bol jeden z najvyšších výsledkov. Viac rástlo iba Írsko (+32 %) a Belgicko (+19 %). Naopak, v Nemecku podiel registrácií klesol o 12 % a v Rumunsku o 10 %.
- Z prepočtu ISA na základe dát Eurostatu vyplýva, že v rámci EÚ bol najväčší podiel rastu registrácií v sektore prepravy a skladovania (+10 %), a ubytovacích a stravovacích služieb (+6 %). Priemysel (okrem stavebníctva) a obchod (veľkoobchod aj maloobchod) klesli takmer o 3 %.
- Podiel bankrotov v EÚ stúpol o 9 %, najviac v sektore prepravy a skladovania (+25 %), nasledovaný finančnými službami, realitami a odbornými činnosťami (+13 %). Pokles nastal len v sektore vzdelávania a sociálnych služieb (-7 %). Najvýraznejší nárast podielu bankrotov hlásili Švédsko s Nórskom (+30 %) a Rakúsko (+23 %). Slovensko zostalo na rovnakej úrovni ako v roku 2023. Najväčší pokles bol na Malte (-65 %) a v Maďarsku (-24 %) – Graf 4.

Graf 4: Medziročná zmena podielu registrácií a podielu bankrotov podnikov v EÚ (2023-2024, %)

